

մէջ. տուն բերուած են, սակայն նոքա կախարդուած
կինելով խոյս տուած են շուռաներու մէջ:

Երդ այս անեցիք որչափ որ այս գիշեր շուտուն
ներու սպառիչ ձիբաններէն աղասուած են, սակայն
գարձեալ անգուն հակելու ստիպուած են. մտահո-
գութեան մէջ են, մի գուցէ դոլվաթն ըռըքած ու
գայած է, շուտուններու հետ գուրե եկած է, Տնեցի-
ներէն քանին ճօտեցան գուսան սկսան ուշագրու-
թին գարձնել գրսէն եկած ձայններուն, գուշակել
թէ շուռտի թէ դոլվաթի ձայնն է, ամենասփրդ ձայ-
նի ինչ ինչ մեխուսեթիւններ տրուեցաւ, — այս այն
ինչ ձայններն շուտուի ձայններն են, որք կանփենն շուտ-
ահաններն, այս ինչ ձայններն ևս շուտուի երեխայոց
ձայններն են, որք ցրտէն և անօժութենէն կուլան և
կր սոսան ու սնկատան:

Ըստ ուսներին պահ մի իրենց գուռը՝ պահ մի երգիսիք շաւրջն կանգնած է Տարիւրաւոր Տնարներ բանեցնելէ յետոյ յօյսերնին կտրած կը մերձենան ուղիք գովներ, նոյն տնեցոյց բարեկամաց և աղքականաց նման ձայներ կը հանեն, որպէս զի տնէն մի մարդ գուրս հանեն, կամ նոյն տան աղջկայ սիրահարի ձայնի նման ձայն կը հանեն. իսկ եթէ երիտասարդ կայ նոյն տունը նորա նշանածի ձայնի նըման ձայն կտայ, որ երիտասարդն ձայնը առածին պէս քննաթախ գուրս կը վազէ, որով կամ շուտուերէ կը գերուի և կամ շուտուերն զաղը աւրուած դանեւով խմբովին ներս կը խո ժեն,

Այն աղջիկն կամ այն երիտասարդն որ չափա-
ղանց սիրոյ կրաքին մէջ կը բորբոքին, անհեռատե-
ռութեամբ փոխանակի իրենց սիրահարին՝ իրենց առ-
և կանգնող և սիրահարին նմանող շուտուին վիզը կը
իրաթթուի, զայլը կաւրուի, շուտուներն ներս կը խու-
ժեն, պատճառ կը լինին իրենց տան դժբաղդու-
թեան,

Յուսահատ շուտոները երբ ներս խուժեն, կը-
ոի կը բանան դոլաթին գէմ, կարտաքսեն զող-
վաթ, որ և կը մեկնի տանելով իւր հետ տանը բա-
րագաթը և հարստութիւնը, որով անպայչ սիրահա-
րըն պատճառ կը մնի այս դժբաղդութեան:

Են գոլվածն որ այս կամ այն շուռտի հանի ան-
դրսչ վարժանքով արտաքսուած էր և կամ ինք ը-
ութած հեռացած էր. կրկին կը վերադառնայ այն
տունը ուստի հեռացած էր, ձայն կը ձգէ, կը խընդ-
րէ ներս լնդունուիլ, Տաեցիք այս ձայնին հաւա-
տարմութիւն շրնժակացին:

— «Թու շուռու իստ ասացին, էդ յըմալ զըստու կէնիս օր մղի խափիստ, ներս մտնաս».

— Դու ընձի գիմաս կատէ գովկաթն, ես ձեր
տան գովկաթն եմ, ես Պոլսկան, Ծէկոյի, և այլն,
մուշրին մէջ կը կնայի, յըմն գախ ես ճրագ կպու-
շած՝ մէկներուն յիմցուցիմ, օր յելլան տաւար-
սերուն գարման տան.

— Գեա մեր գանից, կը պատասխանն ներսէն,
ըզի շթորիկնք օր գաս, գուշուստ իս յըմալ կենես
օր մզիկ խափես:

“Պոլվաճն առանց երկար ինդիբելու” չեռացաւ,
իւղի մէջ սկսաւ որոնել այնպիսի տուն, մի որ զինք
փրոք ընդունի:

Յանկարծ գտաւ մի գուռ, որ բաց էր՝ այս
ան տէրը տարիներէ ի վեր աղքատութեան մէջ
ը տոչորուէր, իւր տանը բան չկար, քաջութեամբ
ուներն բացած՝ կապաէր դղլամին, վասն զի այս-
ուշ շուռուներու համար ապրուստ չկար որ ներս
ուժէին:

Դոյլվաթ բարեւ տուաւ, մտաւ ներս իւր Հաւ-
րըստութեամբ տեղաւորուեցաւ մսուրի վերին ձայրը։

Տան տէրը առաւօտ շուտ զարթեցաւ, ինք զի՞նք
հարստութեան մէջ դատաւ . .

Դուք տեսած կամ լսած կը լինիք հարսներն
ու աղջիկներն որպէս վոդրիկ քոլոզներ կը կարեն:

գունաւոր թելերով կը նշեն, Տեառնդառաջի ե-
րեկոյեան եկեղեցին վառած տուն բերուած մա-
մով այդ շուստի քողովներն կը վառեն, ծուխը կը
շնչեն, մոխիրն ևս ջրի մէջ խառնելով կը խմեն, որ-
պէս զի կոխան շմնին, գերի շտարուին, շուստներէ
շխափուին.

Կին մի քնած միջոցին գրսէն կը լսէ իր մարդու ձայն, կելլայ դուրս, կուժը առնելով մարդուն կը հետեւի, կինը երր աղբեկրի վերայ կուժը պիտի եցնէր «Յիսուս, Քիստոս» կասէ, կը տեսնէ իւր մարդը կարծածը փոքրանալով մի սև կծիկ կը լինի, կասէ— «այ Խստոս, Քիստոսը աչքդ մտնայ», կանեւույթանայ:

Կինը նոր կզգայ որ շուտուէ խարուած է, տուն
կը վերադառնայ, մարդը անկողնոյն մէջ կը գտնէ,
որ կը հարցնէ կոտըն նորա ուր գնալն, կինը կը
պատմէ եղածն։

Եցս տեսակ պատմութիւններ հազարաւոր կան:

Ա. ՀԱՅՐԱԿԻՆ

У Г Ч Р В Л О Б Р Г.

ԱՇԽԱՏԱԳՐԱԿԱՆ

Աշխարհիս ամենափոք հասարակապ ետութեաւը - Սարդենիա կղզուց 12 հազարամետր հեռու գտնուումէ Տալուարա անունով մի կղզի, որի վերայ է աշխարհիս ամենափոք տէրութեաւը: Այս կղզին մեծան 2 հազարամէտր լայնութեաւ ունի և 55 ըսակիչ: Տալուարան անկախ հրատարակուեցաւ 1856 թուին եւ Թագաւորական գահը բարձրացաւ Բարդէւնոսի ընտանիքի անձամներից մէկը: Այս թագաւորն իշխաց օսմանական կերպի 46 տարի եւ մեռաւ 1882 թ. մայիս ամին: Մահանից առաջ այս թագաւորը ցանկութիւն յայտնեց, որ ոչ իրեն չյաջորդէ եւ կղզու վերայ հասարակապեսութիւն լինի Կարլոս թագաւորը, այս էք Տալուրի միապեսի անունը, ոչ միայն ժառանգ շղնէք, այլ նաեւ շեղաւ մէկը, որ ժառանգն կամսնար նրան, ուստի կղզին 1886 թ. հասարակապեսութիւն հրատարակեց: Այս կղզու սահմանադրութիւնն ամենից ազատամիտն է, որա շորքի կանայց էլ ճայն ունին ընտրութեանց մէջ: Հասարակապեսութեան նախագահն ընտրումէ 6 տարով: Նշանաւոր է այն, որ պաշտօնեաներ, ա-

4. Անէլետին գիշերը. կասեն Խարբերութ կորմա:

2. Բագրեսանդայ հայ ժողովուրդն մեծաւ մասմար եկա-
տուրներ են, սոցա մէջ Շուտուի աւանդապահն ամենից աւելի
Պուլանիսայ ժողովուրդն է, ընթէնեն այժմ թերահաւատ են,
ուն կը ծաղուն քցոն, որ գոմի մէջ արծակուած նորթն շուտ
կարծած դուքս արած է, հետեւեալ օր տեսած են զայլերն
կերծած են, քանի քանի այսպիսի դէպքեր կը յիշն, կը ծաղ-
ունի:

ուած ոռօԾկին: Խոտպիական կառավարութիւնը 1887 թ. մասնաւել է պաշտօնապէս: Տալողքի հասարակապետութիւնը:

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

<i>Φαρμακούμ</i>	1890	θ.	<i>Σητειαδήσινέρη</i>	θήιαι	<i>επηδεις</i>	31,709
-	υπήν	θ.	<i>μητειαδήσινέρη</i>	-	-	54,566
<i>Ιχνουτιζ</i>	-	-	<i>Σητειαδήσινέρη</i>	-	-	7,474
-	-	-	<i>μητειαδήσινέρη</i>	-	-	9,852
<i>Υμετελούμ</i>	-	-	<i>Σητειαδήσινέρη</i>	-	-	40,154
-	-	-	<i>μητειαδήσινέρη</i>	-	-	42,970
<i>Βιρρηγούμ</i>	-	-	<i>Σητειαδήσινέρη</i>	-	-	4,810
-	-	-	<i>μητειαδήσινέρη</i>	-	-	5,620
<i>Επιτηταριμ</i>	-	-	<i>Σητειαδήσινέρη</i>	-	-	2,459
-	-	-	<i>μητειαδήσινέρη</i>	-	-	4,149
<i>Νανητούμ</i>	-	-	<i>Σητειαδήσινέρη</i>	-	-	2,250
-	-	-	<i>μητειαδήσινέρη</i>	-	-	5,189
<i>Σ. Σωτήξ</i>	-	-	<i>Σητειαδήσινέρη</i>	-	-	5,059
-	-	-	<i>μητειαδήσινέρη</i>	-	-	5,562
<i>Πιπιλαντούμ</i>	-	-	<i>Σητειαδήσινέρη</i>	-	-	2,350
-	-	-	<i>μητειαδήσινέρη</i>	-	-	3,541

Նրկու քաղաքում միայն Նորածինսերի թիվը մեծ է մոտածների թիվը, Ափրիլ 5,577 Նորածին է Առևէ, իսկ 5,067 մեռնող, Հաւրում 5,579 Նորածին 3,608 մեռնող:

Ֆրանսիայի մնացած մասերը վեր բնակել ունեցող քաղաքների թիվն է 567, դրանց ընակաց համագումարն է 44,321,260. Այս քաղաքներում կննդափի ծնուածների թիվն է 260,519, իսկ մեռնողների թիվը սպա ժամանակի ընթացքում՝ 502,291. ընակելների այս սուտազումը մեծ նույն է պատճենում հայրենասէր Ֆրանսիացիներին: Նրեւի շուտով Ֆրանսիան եւս ստիպուած կը լինի օրէսներ հրատարակել առողջապահութիւնն եւ որդեսութիւնը խրախուսնոր համար ինչպէս կայսրների ժամանակ Հռոմեա:

Հացիքն է նշանակութիւնը՝ յանցագործ ների թուի համար — Մինչև ինք համաստանի ուսուցապետ Բրէնտանուն մի շատ հետաքրքրական հետազոտութիւն է արել յանցագործութեան ամենը եւ նույազըն վրայ: Բրէնտանուից առաջ բաւարական վիճակագիր Մայէր արդէն նկատէլ էր, որ նրա հացիքն անքարքացել է, ինչ է յանցագործների թիւը եւ ընդհակառակն: Նոյն այդ դիտողութիւնն արել է այժմ՝ Բրէնտանուն 1882 թ. մնչեալ 1889 թ. Գերմանիայում՝ գործառնած յանցանցների վերամերութեամբ: Ամէն մի ժամանակ հէնց որ ցորէնը Թանկացն է, իսկոյն շատացն է ուրիշ սեփականութեան դէմ գործող յանցատրների թիւը եւ հէնց որ ամանացն է հացը, անմիջ սպէս պակասել է յանցատրների թիւը: • Աժան հացը, ասումէ պրօֆ. Բրէնտանուն, կարծես պաշտպան է կանգնել ժողովրդին թշնամիների դէմ:

Ն Ե Ր Ա Վ Ա յ ի Տ Ա Մ Ա Լ Ս Ա Բ Ա Ն Ն Ե Ր Ծ Յ Թ Ւ Ը . - Ե թէ
Մ ի ն չ ե ւ ա յ ժ մ Ն ե ր պ ա կ ա ն Ե ր կ ր ս ն ե ր դ Մ ի մ ն ա ն ց Տ ե տ Մ ր ց ո ւ մ
Է լ և Տ ո ղ ո վ դ ր ա կ ա ն Պ ա ր ց ն ե ր ի Թ ո ւ լ ա յ ժ մ ա յ դ ա ր դ է ն
Տ ե տ զ ն ե տ է Ն ա ն ա ն ու մ է , ո ր ո վ ն ե տ է Ա պ ա ր տ ա փ ի ո ւ ս ո ւ մ ը շ ո ւ
տ ո վ ա մ ն ա յ ն տ ե ղ կ զ հ ա ս ա ս ա ր ն ց է Տ ո ղ ո վ դ ր ա կ ա ն Պ ա ր ց
ն ե ր ի Թ ի ւ ը ե ւ գ ր ա ծ ա ն ա շ ո ւ թ ի մ ն ա յ լ ե ս շ ա փ շ ի լ ն ի լ մ ի
Մ ի կ ի յ ա ռ ա շ ա ղ ի մ ո ւ թ ի մ ն ։ Ա յ ժ մ Ն ե ր պ ա կ ա ն մ ր ց ո ւ մ ն Ա
բ ա ր ձ ր ա գ ո յ ն կ ր ո ւ թ ե ն ա մ ք Հ ա մ ա լ ս ա ր մ ն ե ր ի Թ ո ւ ի ն ա յ ե ր ի մ
ա յ ս պ է ն ն Պ ա ս ա լ ո ր ո ւ մ ը Ն ե ր պ ա կ ա ն Ե ր կ ր ս ն ե ր ի .

1. Գերմանիան ունի	.	.	20	Համալսարան-
2. Խորհրդան	.	.	20	*
3. Փրանչան	.	.	15	*
4. Անգլիան	.	.	11	*

5. Աստրո - Հունգարիան	.	44	Դամալսարան.
6. Սպանիան	.	9	.
7. Ռուսաստանը	.	9	.
8. Ֆրիզերիան	.	6	.
9. Հույնութիան	.	5	.
10. Եուրոպա - Նորվինգեան	.	5	.
11. Բնլզիան	.	4	.
12. Ռուսիան	.	2	.

Սերբիան, Բուլղարիան, Դանիմարքան, Յունաստանը,
Ֆինլանդիան Պորտուգալիան մի մի հատ համալսարան ունին:

Թակիսների թուր հետ համեմատելով համապարան-
ների թիւը առաջին տեղն է բռնում՝ Զուրցարեան և վեր-
շնոր Ռուսաստանը:

ՄԱՍԻՎԱՐԺԱԿԱՆ

Ա Ն Գ Ւ Թ Ա Կ Ա Խ Ո Ւ Տ Ո Ր Բ Հ Ե Ն Ե Ր Բ ա զ գ ա յ ի ն
դ ա շ ն ա կ ց ո ւ թ ի ւ ը . — (National Union of Teachers).
Ա ն գ լ ի ա կ ա ն ք ա ղ ա ք ա կ ր ո ւ զ ե ա ն յ ա տ կ ա ս ի շ ն է ա ն կ ա խ
ա ն հ ա տ ա կ ա ն զ ա ղ ա ց ո ւ մ , ա յ ս է պ ա տ օ մ ա ց , ո ր ա յ է ե ր կ ր ո ւ մ
ա մ է ն մ ի յ ա ռ ա շ ա դ ի մ ա կ ա ն ք ա յ լ ժ ո ղ ո վ ո ր դ ն ի ն ք ն է
ա ն ո ւ մ ե ւ ո չ թ է ի վ ե ր ո ւ ս տ կ ա ր գ ա դ ր ո ւ մ : Ա յ ս օ ր ա շ ա ս
ա տ ա ն ք ո ւ կ ա պ ր ո ւ մ ա մ բ ո շ Ա ն գ լ ի ա ն զ ա շ ն ա կ ց ո ւ թ ի ն ն ե ր ի է բ ա
ժ ա ն ս տ ա ծ , ո ր ո ն ն պ ա տ ա կ ն է պ ա շ տ պ ա ն ե լ ի բ ո ն ց ա ր հ ե ս տ ի
ե ւ ա ր հ ե ս տ ա կ ի շ ն ե ր ի շ ա ն ե ր ը : Ա լ ո ւ մ մ ի ն զ ա շ ն ա կ ց ո ւ թ ի ն ն ե ր
ո ւ ն ի ն հ ա ն գ ա գ ո ր ն ե ր ը , կ օ շ կ ա կ ա ր ն ե ր ը , ի մ ւ ս ն ե ր ը , ն ա ւ ա
կ ա ն գ ո ր ծ ա ւ ո ր ն ե ր ը , ք ա ր տ ա շ ն ե ր ը , ո ս տ ա յ ս ա ն կ ս ն ե ր ն ե ւ ն ։
Վ ե ր ջ ա պ է ս ո ւ ս ո ւ ց ո ւ մ ի ն ե ւ ո ւ ս ո ւ ց ի ն ե ր ը :

Ուսուցական զաշնակութիւնը հիմնուել է 1874 թուրին 400 անդամով և այսօր ունի 27,597 անդամ Ասքող Ասգիայում մեայն 5,100 ուսուցչ և 20,000 ուսուցչութիւն կան, որ անդամ շեն այս զաշնակութեան: Ուսուցական զաշնակութեան բերան է The School master շարաթաթերթը, որ հիմնուած է 1872 թուրին:

Այս թերթի համարը բաղկացած է 52 մեծադիր և բնակչության 6%, շիպուն:

Ուսուցական դաշնակցութեան նպատակն է. 1) Միութիւն հաստատել ուսուցանող զասակարգի միջնեւ, որ-պէս զի նար վեհի կարեւոր դիպուածներում ընդհանրու-թեան շահերի համար հաւաքական ուժով դրածելու 2) մի-չոց տալ ուսուցիչներին եւ դաստիարակներին միմնանց փոք-մերից օգուտելու մանկավարժական խնդիրները լուծելու ժա-մանակ. 3) զարգացնել ուսուցման եւ դաստիարակութեան գործը եւ բարձրացնել ուսուցական դասակարգի վիճակը. 4) ծննդեւն պարոցական օրէնսդրութեան նոր եւ բարենպատակ օրէնքների ընդունուելու եւ ին ու վասակար օրէնքների փեացման համար. 5) թոշակներով ապահովել զառամեաւ եւ անջօր ու ակար վիճակի հասած պաշտոնակիցներին. 6) հիմնել ամենատեսակ օժանդակ հաստատութիւններ, իս-սայոդական եւ բարեգործական. 7) հիմնել ու պահպանել որ-աստոցներ, կրամագույն կազմել ուսուցչաց որեցիք համար. 8) միջոցներ ծեռնարկել, որ ընկերութիւնն իր սերվացացուին ունենայ ազգային ժողովում. 9) բարձրացնել եւ կա-պարեագործել ուսուցման գործը, եւն:

ԳԻՏԱԿԱՆ

Եւեկտրական լուսի ազեղցութիւնը
Ն ա բ դ ն ր ի վ ե ր ա յ . - Վ ե խ ն ա յ ի հ ա մ ա լ ա ր ա ն ի ո ւ
ու ու շ շ ա պ ե մ ն ե ր ի ց ։ Մ ո ր ե ր է ո զ մ ի զ ա ս ա խ օ ս ո ւ թ ի ւ ն է կ ա ր դ ա
ց ե լ ն ո ր ե ր ս , ո ր ի մ է լ ա շ ե ա տ ե լ է ա պ ա շ ո ւ ց ա ն ե լ , ո ր ն է ն կ ա
տ ր ա կ ա ն լ ո յ ս ը կ ա զ զ ո ւ գ ո ւ մ է և թ ա ր մ ա ց ն ո ւ մ է ա ռ ո ղ ջ
ե ր ի տ ա ս ա ր դ մ ա ր դ կ ա ն ց ն ե ա ր դ ն ե ր ն ո ւ հ ա ն ո ւ մ է ն ր ա ց
թ մ ր ա ծ ու թ ի ւ մ ի ց և ւ զ օ ր ա ց ն ո ւ մ է մ ո ւ ա ծ ա կ ա ն կ ա ր ո ղ ո ւ թ ի ւ
ն ը , մ ի ն չ զ ն ա ն ո յ ն լ ո յ ս ը շ ա տ վ ա ս ա կ ա ր ա զ զ ե ց ո ւ թ ի ւ ն է

ունենում ներդային ջրասնկների և հասակն առած մարդկանց վրայ:

Մաքս մոլորակը. — Աստեղաբաշխները երկար ժամանակ համոզուած էին, որ այս մոլորակը մթնոլորով պատած է եւ նրա վրա կենդանական կեանք կայ, այն մոլորով էինք փարատուեցաւ վերջնեւ ներխնակաւոր Կէմպէլ աստեղաբաշխի նետազոտովթինով: Կէմպէլ կալիֆորնայի աստեղաբաշխական դիտարանից կարողացն է Մաքս դիտել այս ժամանակ, եթե նա երկից պարան է ու է եղեւ, որքան լուսին է եւ հասեւ է այն եղակացութեան, որ Մաքս վրայ և թշացւ եւ լուսի վրայ մթնոլոր չը կայ:

Ա Զ Գ Ա Յ Ի Ն

Ա. Է Զ Մ Ի Ե Շ Ծ Խ Դ Ր Ա Ր Կ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Հ Ա Զ Ա Բ
Վ Ե Ց Հ Ա Ր Ե Ւ Ւ Ւ Ւ Կ Ե Ր .

Ազնուական ցեղերն իրենց տոհմերի հընտինով են պարծենուամ. Հայ ազգը մարդկային ազգի հնագյուն տոհմերից մինն է, սակայն այդ չէ նրա պարծանըը: Հնդհանուր ազգերի պատմովթեան մէջ տեղ են ստանուած միմիայն քաղաքակիրթ ազգերն եւ ինչքան ինն է մի ազգ իր քաղաքակրթովթեամբ, այնքան եւս մեծ զնանատովթեան է արժանանում նա: Հայ ազգի քաղաքակրթովթեան պատմովթինը քրիստոնէովթինով է սկսում: Իսկ քրիստոնէովթեան հաստատովթինն շայատանում Ս. Գրիգոր Լուսաւորով եւ նրա հիմնած Ս. Էջմիածնի կաթուղիկէով:

Ս. Էջմիածնի կաթուղիկէի հիմնարկութինը տեղի է ունեցել չորրորդ դարու սկզբին եւ ինչպէս ասանեղական ժամանակագրովթինը վկայում է Փրկչական 303 թուին: Շուտով կը բոլորի մի պատկառելի դարաշրջան, որի մասին ամէն մի հայ պարտական է մոտածել: Այլ եւս եօթն տարի եւ Ս. Էջմիածնը կը լրացնի իր գոյութեան վեշտասան դարեակը կամ հազար վեց հարիւրամեակը:

Այդ պարագուիլը պէտք է տօնէ Հայ ազգը, ուս նրա պատմական եւ քարյական պարտքն է: Ամէի մի յարմար ժամանակ եւ մի աւելի զեղեցիկ առիթ շնոր կարող գտնել այդ առաջարկն անելու համար, քան եթէ այսօր, Ս. Էջմիածնի կաթուղիկէի տօնին:

Ս. Էջմիածնի հազար վեցնարիւրամեակի տօնը Հայ ազգի տօնն է, ուստի եւ մենք անտարակցի ենք, որ այդ տօնի կատարման ինտերում՝ ամենայն տեղերի հայերը պիտի մը ցեն միմեանց հետ: Ս. Էջմիածնի պատմական ժակատագիրը անքաժան է Հայ ազգի ժակատագիր, այս կարող ենք նկատել եւ

մեր օրերի պատմովթինն ուսումնասիրելով: Շողակաթի հիմնարկութեան 1600-ամեայ տարեդարձի օրերին դարձեալ քրիստոնէովթինն է, որ փրկիչ է հանդիսանուած հային: Եթէ այսօր քաղաքակիրթ ազգերը նետաքրքրութեամբ են մեզնով եւ զբաղուած մեր ծակատագրով, դրա պատճառը այն է, որ մենք քրիստոնէաց ենք. այս հանգամանքը ծանր պարտքեր է դնում մեզ վերայ. մենք պիտի ապացուանենք աշխարհին թէ՝ ինքներս էլ զնանատուած ենք մեր քրիստոնէովթինը:

Այդ զնանատութինը կարող է երեւիլ ահա Ս. Էջմիածնի հիմնարկութեան տասն եւ վեց դարեայ գյուղովթեան տօնախմբութեամբ:

Մինչեւ այսօր մեր ազգային կենաքում առաջնորդ է հանդիսացել մեզ հայ հոգեւրականովթինը. նա այս հանգամանքում էլ կը կատարէ իր պարտքը շնորհի իր ամենից սիրուած գետի, իր ժողովրով չօր, Վեհափառ 8. 8. Մկրտիչ կաթուղիկոսի:

Հայ ժողովուրդը միշտ իր առաջնորդնենքը հետեւելով կարողացել է կատարել իր պատմական դերը, այն է միակ առկայծող ծրագն է եղել քրիստոնէովթեան բոլոր արեւելեան ազգերի մէջ: Այսօր, եթե մեր ժողովուրդը առաջնորդուելու հետ եւ յառաջնութացովթեան նշաններ է ցոյց տալիս, շնոր կասկածում, որ նա էլ ոչ պակաս եռանդով պիտի մասնակցի Ս. Էջմիածնի մեծ դարագլուխ տօնախմբութեան:

Արդեօք ինչո՞վ պիտի յամերժացնենք այդ մեծ դարագլուխը. ահա մի ինտիքը, որ Արարատի խմբագրովթինը հրապարակ է հանում: Թո՞ղ ամեն մի հայ խորհի այդ մասին. Թո՞ղ ազգային հաստատովթիններից երաքանչիւրը իր անելիքը որոշէ եւ ազգային մանուկը իրան արծագանք դարձնի, որպէս զի եթե օրն ու ժամը հասնի, մենք ամէնքս պատրաստ լինինք: Մինչեւ 1903 թուականը զեր քաւական ժամանակ ունենք խորհելու եւ պատրաստուելու այդ մեծ գործի համար, որի վենովթինն ստիպում է մեզ օր առաջ ինտիքը յարուցնել, որպէս զի մեր պարտքի վճարման համապատասխան լինի եւ նրա վայելականովթինը:

Այդ մեծ յիշատակի յամերժացման համար Արարատի եւս ունի իր առաջարկները, որ հրապարակ պիտի հանէ ազգի համանովթինն ստանալու եւ մոքերը պատրաստելու համար: Զը, մոռանանք մեր նախնեաց մեծ կտակը. «Եկայք շնորհցուք սուրբ գյուղանն լուսոյ»: